

T.C.
MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI

MÜZİK DERSİ

(9, 10, 11 VE 12. SINIFLAR)

ÖĞRETİM PROGRAMI

2018

İÇİNDEKİLER

1. MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI ÖĞRETİM PROGRAMLARI	4
1.1. ÖĞRETİM PROGRAMLARININ AMAÇLARI	4
1.2. ÖĞRETİM PROGRAMLARININ PERSPEKTİFİ	5
1.2.1. Değerlerimiz	5
1.2.2. Yetkinlikler	6
1.3. ÖĞRETİM PROGRAMLARINDA ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME YAKLAŞIMI	8
1.4. BİREYSEL GELİŞİM VE ÖĞRETİM PROGRAMLARI	9
1.5. SONUÇ	10
2. ÖĞRETİM PROGRAMININ UYGULANMASI	12
2.1. MÜZİK DERSİ ÖĞRETİM PROGRAMI'NIN ÖZEL AMAÇLARI	12
2.2. MÜZİK DERSİ ÖĞRETİM PROGRAMI'NDA ALANA ÖZGÜ BECERİLER	13
2.3. MÜZİK DERSİ ÖĞRETİM PROGRAMI'NIN UYGULANMASINDA DİKKAT EDİLECEK HUSUSLAR	14
3. ÖĞRETİM PROGRAMI'NIN YAPISI	16
3.1. KAZANIMLARIN YAPISI	16
3.2. KAZANIM SAYISI VE SÜRE TABLOSU	17
3.3. SINIF DÜZEYLERİNE GÖRE ÖĞRENME ALANI, KAZANIM VE AÇIKLAMALARI	18
9. SINIF ÖĞRENME ALANI, KAZANIM VE AÇIKLAMALARI	18
10. SINIF ÖĞRENME ALANI, KAZANIM VE AÇIKLAMALARI	22
11. SINIF ÖĞRENME ALANI, KAZANIM VE AÇIKLAMALARI	26
12. SINIF ÖĞRENME ALANI, KAZANIM VE AÇIKLAMALARI	31

MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI ÖĞRETİM PROGRAMLARI

Bilim ve teknolojide yaşanan hızlı değişim, bireyin ve toplumun değişen ihtiyaçları, öğrenme öğretme teori ve yaklaşımlarındaki yenilik ve gelişmeler bireylerden beklenen rolleri de doğrudan etkilemiştir. Bu değişim bilgiyi üreten, hayatta işlevsel olarak kullanabilen, problem çözebilen, eleştirel düşünen, girişimci, kararlı, iletişim becerilerine sahip, empati yapabilen, topluma ve kültüre katkı sağlayan vb. niteliklerdeki bir bireyi tanımlamaktadır. Bu nitelik dokusuna sahip bireylerin yetişmesine hizmet edecek öğretim programları salt bilgi aktaran bir yapıdan ziyade bireysel farklılıkları dikkate alan, değer ve beceri kazandırma hedefli, sade ve anlaşılır bir yapıda hazırlanmıştır. Bu amaç doğrultusunda bir taraftan farklı konu ve sınıf düzeylerinde sarmal bir yaklaşımla tekrar eden kazanımlara ve açıklamalara, diğer taraftan bütünsel ve bir kerede kazandırılması hedeflenen öğrenme çıktılarına yer verilmiştir. Her iki gruptaki kazanım ve açıklamalar da ilgili disiplinin yetkin, güncel, geçerli ve eğitim öğretim sürecinde hayatla ilişkileri kurulabilecek niteliktedir. Bu kazanımlar ve sınırlarını belirleyen açıklamaları, sınıflar ve eğitim kademeleri düzeyinde değerler, beceriler ve yetkinlikler perspektifinde bütünlük sağlayan bir bakış açısıyla yalın bir içeriğe işaret etmektedir. Böylelikle üst bilişsel becerilerin kullanımına yönlendiren, anlamlı ve kalıcı öğrenmeyi sağlayan, sağlam ve önceki öğrenmelerle ilişkilendirilmiş, diğer disiplinlerle ve günlük hayatla değerler, beceriler ve yetkinlikler çevresinde bütünleşmiş bir öğretim programları toplamı oluşturulmuştur.

1.1. ÖĞRETİM PROGRAMLARININ AMAÇLARI

Öğretim programları, 1739 sayılı Milli Eğitim Temel Kanununun 2. maddesinde ifade edilen “Türk Milli Eğitiminin Genel Amaçları” ile “Türk Milli Eğitiminin Temel İlkeleri” esas alınarak hazırlanmıştır.

Eğitim ve öğretim programlarıyla sürdürülen tüm çalışmalar; okulöncesi, ilköğretim ve ortaöğretim seviyelerinde birbirini tamamlayıcı bir şekilde aşağıdaki amaçlara ulaşmaya yöneliktir:

1. Okulöncesi eğitimi tamamlayan öğrencilerin bireysel gelişim süreçleri göz önünde bulundurularak bedensel, zihinsel ve duygusal alanlarda sağlıklı şekilde gelişimlerini desteklemek
2. İlkokulu tamamlayan öğrencilerin gelişim düzeyine ve kendi bireyselliğine uygun olarak ahlaki bütünlük ve öz farkındalık çerçevesinde, öz güven ve öz disipline sahip, gündelik hayatta ihtiyaç duyacağı temel düzeyde sözel, sayısal ve bilimsel akıl yürütme ile sosyal becerileri ve estetik

- duyarlılığı kazanmış, bunları etkin bir şekilde kullanarak sağlıklı hayat yönelimli bireyler olmalarını sağlamak
3. Ortaokulu tamamlayan öğrencilerin, ilkokulda kazandıkları yetkinlikleri geliştirmek suretiyle millî ve manevi değerleri benimsemiş, haklarını kullanan ve sorumluluklarını yerine getiren, “Türkiye Yeterlilikler Çerçevesi”nde ve ayrıca disiplinlere özgü alanlarda ifadesini bulan temel düzey beceri ve yetkinlikleri kazanmış bireyler olmalarını sağlamak
 4. Liseyi tamamlayan öğrencilerin, ilkokulda ve ortaokulda kazandıkları yetkinlikleri geliştirmek suretiyle, millî ve manevi değerleri benimseyip hayat tarzına dönüştürmüş, üretken ve aktif vatandaşlar olarak yurdumuzun iktisadi, sosyal ve kültürel kalkınmasına katkıda bulunan, “Türkiye Yeterlilikler Çerçevesi”nde ve ayrıca disiplinlere özgü alanlarda ifadesini bulan temel düzey beceri ve yetkinlikleri kazanmış, ilgi ve yetenekleri doğrultusunda bir mesleğe, yükseköğretime ve hayata hazır bireyler olmalarını sağlamak.

1.2. ÖĞRETİM PROGRAMLARININ PERSPEKTİFİ

Eğitim sistemimizin temel amacı değerlerimiz ve yetkinliklerle bütünleşmiş bilgi, beceri ve davranışlara sahip bireyler yetiştirmektir. Bilgi, beceri ve davranışlar öğretim programlarıyla kazandırılmaya çalışılırken değerlerimiz ve yetkinlikler bu bilgi, beceri ve davranışların arasındaki bütünlüğü kuran bağlantı ve ufuk işlevi görmektedir. Değerlerimiz toplumumuzun millî ve manevi kaynaklarından damıtılarak dünden bugüne ulaşmış ve yarınlarımıza aktaracağımız öz mirasımızdır. Yetkinlikler ise bu mirasın hayata ve insanlık ailesine katılmasını ve katkı vermesini sağlayan eylemsel bütünlüklerimizdir. Bu yönüyle değerlerimiz ve yetkinlikler birbirinden ayrılmaz bir şekilde teori-pratik bütünlüğündeki asli parçamızı oluşturur. Güncellik içinde öğrenme öğretme süreçleriyle kazandırmaya çalıştığımız bilgi, beceri ve davranışlar ise bizi biz yapan değerlerimizin ve yetkinliklerin günün şartları içinde görünürlük kazanma araç ve platformlarıdır; günün şartları içinde değişiklik gösterebilir yapıyla arızidir ve bu sebeple de sürekli gözden geçirmelerle güncellenir, yenilenir.

1.2.1. Değerlerimiz

Değerlerimiz öğretim programlarının perspektifini oluşturan ilkeler toplamıdır. Kökleri geleneklerimiz ve dünümüz içinde, gövdesi ve dalları bu köklerden beslenerek bugünümüze ve yarınlarımıza uzanmaktadır. Temel insani özelliklerimizi oluşturan değerlerimiz, hayatımızın rutin

akışında ve karşılaştığımız sorunlarla başa çıkmada eyleme geçmemizi sağlayan kudretin ve gücün kaynağıdır.

Bir toplumun geleceğinin, değerlerini benimsemiş ve bu değerleri sahip olduğu yetkinliklerle ete kemiğe büründüren insanlarına bağlı olduğu tartışma götürmez bir gerçektir. Bundan dolayı eğitim sistemimiz her bir üyesine uygun ahlaki kararlar alma ve bunları davranışlarında sergileme yeterliliğini kazandırma amacıyla hareket eder. Eğitim sistemi sadece akademik açıdan başarılı, belirlenmiş bazı bilgi, beceri ve davranışları kazandıran bir yapı değildir. Temel değerleri benimsemiş bireyler yetiştirmek asli görevidir; yeni neslin değerlerini, alışkanlıklarını ve davranışlarını etkileyebilmelidir. Eğitim sistemi değerleri kazandırma amacı çerçevesindeki işlevini, öğretim programlarını da kapsayan eğitim programıyla yerine getirir. “Eğitim programı”; öğretim programları, öğrenme öğretme ortamları, eğitim araç gereçleri, ders dışı etkinlikler, mevzuat gibi eğitim sisteminin tüm unsurları göz önünde bulundurularak oluşturulur. Öğretim programlarında bu anlayışla değerlerimiz, ayrı bir program veya öğrenme alanı, ünite, konu vb. olarak görülmemiştir. Tam aksine bütün eğitim sürecinin nihai gayesi ve ruhu olan değerlerimiz, öğretim programlarının her birinde ve her bir biriminde yer almıştır.

Öğretim programlarında yer alan “kök değerler” şunlardır: *adalet, dostluk, dürüstlük, öz denetim, sabır, saygı, sevgi, sorumluluk, vatanseverlik, yardımseverlik*. Bu değerler, öğrenme öğretme sürecinde hem kendi başlarına, hem ilişkili olduğu alt değerlerle ve hem de öteki kök değerlerle birlikte ele alınarak hayat bulacaktır.

1.2.2. Yetkinlikler

Eğitim sistemimiz yetkinliklerde bütünleşmiş bilgi, beceri ve davranışlara sahip karakterde bireyler yetiştirmeyi amaçlar. Öğrencilerin hem ulusal hem de uluslararası düzeyde; kişisel, sosyal, akademik ve iş hayatlarında ihtiyaç duyacakları beceri yelpazeleri olan yetkinlikler *Türkiye Yeterlilikler Çerçevesinde* (TYÇ) belirlenmiştir. TYÇ sekiz anahtar yetkinlik belirlemekte ve aşağıdaki gibi tanımlamaktadır:

- 1) *Anadilde iletişim*: Kavram, düşünce, görüş, duygu ve olguları hem sözlü hem de yazılı olarak ifade etme ve yorumlama (dinleme, konuşma, okuma ve yazma); eğitim ve öğretim, iş yeri, ev ve eğlence gibi her türlü sosyal ve kültürel bağlamda uygun ve yaratıcı bir şekilde dilsel etkileşimde bulunmaktır.
- 2) *Yabancı dillerde iletişim*: Çoğunlukla ana dilde iletişimin temel beceri boyutlarını paylaşmakta olup duygu, düşünce, kavram, olgu ve görüşleri hem sözlü hem de yazılı olarak kişinin istek ve ihtiyaçlarına göre eğitim, öğretim, iş yeri, ev ve eğlence gibi uygun bir dizi sosyal ve kültürel

bağlamda anlama, ifade etme ve yorumlama becerisine dayalıdır. Yabancı dillerde iletişim, aracılık etme ve kültürlerarası anlayış becerilerini de gerektirmektedir. Bireyin yeterlilik seviyesi, bireyin sosyal ve kültürel geçmişi, çevresi, ihtiyaçları ve ilgilerine bağlı olarak dinleme, konuşma, okuma ve yazma boyutları ile farklı diller arasında değişkenlik gösterecektir.

3) *Matematikselsel yetkinlik ve bilim/teknolojide temel yetkinlikler*: Matematikselsel yetkinlik, günlük hayatta karşılaşılan bir dizi problemi çözmek için matematikselsel düşünme tarzını geliştirme ve uygulamadır. Sağlam bir aritmetik becerisi üzerine inşa edilen süreç, faaliyet ve bilgiye vurgu yapılmaktadır. Matematikselsel yetkinlik, düşünme (mantıksal ve uzamsal düşünme) ve sunmanın (formüller, modeller, kurgular, grafikler ve tablolar) matematikselsel modlarını farklı derecelerde kullanma beceri ve isteğini içermektedir.

Bilimde yetkinlik, soruları tanımlamak ve kanıta dayalı sonuçlar üretmek amacıyla doğal dünyanın açıklanmasına yönelik bilgi varlığına ve metodolojiden yararlanma beceri ve arzusuna atıfta bulunmaktadır. Teknolojide yetkinlik, algılanan insan istek ve ihtiyaçlarını karşılama bağlamında bilgi ve metodolojinin uygulanması olarak görülmektedir. Bilim ve teknolojide yetkinlik, insan etkinliklerinden kaynaklanan değişimleri ve her bireyin vatandaş olarak sorumluluklarını kavrama gücünü kapsamaktadır.

4) *Dijital yetkinlik*: İş, günlük hayat ve iletişim için bilgi iletişim teknolojilerinin güvenli ve eleştirel şekilde kullanılmasını kapsar. Söz konusu yetkinlik, bilgiye erişim ve bilginin değerlendirilmesi, saklanması, üretimi, sunulması ve alışverişi için bilgisayarların kullanılması ayrıca internet aracılığıyla ortak ağlara katılım sağlanması ve iletişim kurulması gibi temel beceriler yoluyla desteklenmektedir.

5) *Öğrenmeyi öğrenme*: Bireyin kendi öğrenme eylemini etkili zaman ve bilgi yönetimini de kapsayacak şekilde bireysel olarak veya grup hâlinde düzenleyebilmesi için öğrenmenin peşine düşme ve bu konuda ısrarcı olma yetkinliğidir. Bu yetkinlik, bireyin var olan imkânları tanıyarak öğrenme ihtiyaç ve süreçlerinin farkında olmasını ve başarılı bir öğrenme eylemi için zorluklarla başa çıkma yeteneğini kapsamaktadır. Yeni bilgi ve beceriler kazanmak, işlemek ve kendine uyarlamak kadar rehberlik desteği aramak ve bundan yararlanmak anlamına da gelir. Öğrenmeyi öğrenme, bilgi ve becerilerin ev, iş yeri, eğitim ve öğretim ortamı gibi çeşitli bağlamlarda kullanılması ve uygulanması için önceki öğrenme ve hayat tecrübelerine dayanılması yönünde öğrenenleri harekete geçirir.

6) *Sosyal ve vatandaşlıkla ilgili yetkinlikler*: Bu yetkinlikler kişisel, kişilerarası ve kültürlerarası yetkinlikleri içermekte; bireylerin farklılaşan toplum ve çalışma hayatına etkili ve yapıcı biçimde katılmalarına imkân tanıyacak; gerektiğinde çatışmaları çözecek özelliklerle donatılmasını sağlayan tüm davranış biçimlerini kapsar. Vatandaşlıkla ilgili yetkinlik ise bireyleri, toplumsal ve siyasal

kavram ve yapılara ilişkin bilgiye, demokratik ve aktif katılım kararlılığına dayalı olarak medeni hayata tam olarak katılmaları için donatmaktadır.

- 7) *İnisiyatif alma ve girişimcilik*: Bireyin düşüncelerini eyleme dönüştürme becerisini ifade eder. Yaratıcılık, yenilik ve risk almanın yanında hedeflere ulaşmak için planlama yapma ve proje yönetme yeteneğini de içerir. Bu yetkinlik, herkesi sadece evde ve toplumda değil işlerine ait bağlam ve şartların farkında olabilmeleri ve iş fırsatlarını yakalayabilmeleri için aynı zamanda iş hayatında desteklemekte; toplumsal ve ticari etkinliklere girişen veya katkıda bulunan kişilerin ihtiyaç duydukları daha özgün bilgi ve beceriler için de bir temel teşkil etmektedir. Etik değerlerin farkında olma ve iyi yönetişimi desteklemeyi de kapsar.
- 8) *Kültürel farkındalık ve ifade*: Müzik, sahne sanatları, edebiyat ve görsel sanatlar dâhil olmak üzere çeşitli kitle iletişim araçları kullanılarak görüş, deneyim ve duyguların yaratıcı bir şekilde ifade edilmesinin öneminin takdiridir.

1.3. ÖĞRETİM PROGRAMLARINDA ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME YAKLAŞIMI

Hiçbir insan bir başkasının birebir aynısı değildir. Bu sebeple öğretim programlarının ve buna bağlı olarak ölçme ve değerlendirme sürecinin “herkese uygun”, “herkes için geçerli ve standart olması” insanın doğasına terstir. Bu sebeple ölçme ve değerlendirme sürecinde azami çeşitlilik ve esneklik anlayışıyla hareket edilmesi şarttır. Öğretim programları bu açıdan bir yol göstericidir. Öğretim programlarından ölçme değerlendirmeye ait bütün unsurları içermesini beklemek gerçekçi bir beklenti olarak değerlendirilemez. Eğitimde çeşitlilik; birey, eğitim düzeyi, ders içeriği, sosyal ortam, okul imkânları vb. iç ve dış dinamiklerden ciddi şekilde etkilendiği için, ölçme ve değerlendirme uygulamalarının etkililiğini sağlamada öncelik öğretim programlarından değil öğretmen ve eğitim uygulayıcılarından beklenir. Bu noktada özgünlük ve yaratıcılık öğretmenlerden temel beklentidir.

Bu bakış açısından hareketle öğretim programlarında ölçme ve değerlendirme uygulamalarına yön veren ilkeleri aşağıdaki gibi özetlemek mümkündür:

1. Ölçme ve değerlendirme çalışmaları öğretim programının tüm bileşenleri ile azami uyum sağlamalı, kazanım ve açıklamaların sınırları esas alınmalıdır.
2. Öğretim programı, ölçme sürecinde kullanılabilecek ölçme araç ve yöntemleri açısından uygulayıcılara kesin sınırlar çizmez, sadece yol gösterir. Ancak tercih edilen ölçme ve

- değerlendirme araç ve yönteminde, gereken teknik ve akademik standartlara uyulmalıdır.
3. Eğitimde ölçme ve değerlendirme uygulamaları eğitimin ayrılmaz bir parçasıdır ve eğitim süreci boyunca yapılır. Ölçme sonuçları tek başına değil izlenen süreçlerle birlikte bütünlük içinde ele alınır.
 4. Bireysel farklılıklar gerçeğinden dolayı bütün öğrencileri kapsayan, bütün öğrenciler için genel geçer, tek tip bir ölçme ve değerlendirme yönteminden söz etmek uygun değildir. Öğrencinin akademik gelişimi tek bir yöntemle veya teknikle ölçülüp değerlendirilmez.
 5. Eğitim sadece “bilme (düşünce)” için değil, “hissetme (duygu)” ve “yapma (eylem)” için de verilir; dolayısıyla sadece bilişsel ölçümler yeterli kabul edilemez.
 6. Çok odaklı ölçme değerlendirme esastır. Ölçme ve değerlendirme uygulamaları öğretmen ve öğrencilerin aktif katılımıyla gerçekleştirilir.
 7. Bireylerin ölçme ve değerlendirmeye konu olan ilgi, tutum, değer ve başarı gibi özellikleri zamanla değişebilir. Bu sebeple söz konusu özellikleri tek bir zamanda ölçmek yerine süreç içindeki değişimleri dikkate alan ölçümler kullanmak esastır.

1.4. BİREYSEL GELİŞİM VE ÖĞRETİM PROGRAMLARI

Öğretim programlarının geliştirilmesi sürecinde insanın çok yönlü gelişimsel özelliklerine dair mevcut bilimsel bilgi ve birikim dikkate alınarak bütün bileşenler arasında ahengi dikkate alan harmonik bir yaklaşım benimsenmiştir. Bu bağlamda bazı temel gelişim ilkelerine değinmek yerinde olacaktır.

Öğretim programları, insan gelişiminin belirli bir dönemde sonlanmadığı ve gelişimin hayat boyu sürdüğü ilkesi ile hazırlanmıştır. Bu sebeple öğretim programlarında, her yaş döneminde bireylerin gelişim özelliklerini dikkate alarak destekleyici önlemler alınması önerilmektedir.

Gelişim, hayat boyu sürse de tek ve bir örnek yapıda değildir. Evreler hâlinde ilerler ve her evrede bireylerin gelişim özellikleri farklıdır. Evreler de başlangıç ve bitişleri açısından homojen değildir. Bu sebeple programlar olabildiğince bunu göz önünde bulunduran bir hassasiyetle yapılandırılmıştır. Programların amaçlarını ve kazanımlarını gerçekleştirme sürecinde gerekli uyarlamaların öğretmen tarafından yapılması beklenir.

Gelişim dönemleri ardışık ve değişmeyen bir sıra izler. Her evrede olup bitenler takip eden evreleri etkiler. Öte yandan bu ardışıklık belirli yönelimlerle karakterize edilir: basitten karmaşığa,

genelden özele ve somuttan soyuta doğru gelişim gibi. Program geliştirme sürecinde söz konusu yönelimler hem bir alandaki yeterliliği oluşturan kazanım ve becerilerin ön şart ve ardıllığı noktasında dikkate alınmış hem de sınıflar düzeyinde derslerin dağılımlarında ve birbirleriyle ilişkilerinde göz önünde bulundurulmuştur.

Öğretim programlarında insan gelişiminin bir bütün olduğu ilkesi ile hareket edilmiştir. İnsanın farklı gelişim alanlarındaki özellikleri birbirleri ile etkileşim hâlinindedir. Söz gelimi dil gelişimi düşünce gelişimini etkiler ve düşünce gelişiminden etkilenir. Bu sebeple öğretmenlerden, öğrencinin edindiği bir kazanımın, gelişimde başka bir alanı da etkileyeceğini dikkate alması beklenir.

Öğretim programları bireysel farklılıklara ilişkin hassasiyetler göz önünde bulundurularak yapılandırılmıştır. Kalıtsal, çevresel ve kültürel faktörlerden kaynaklanan bireysel farklılıklar ilgi, ihtiyaç ve yönelme açısından da kendini belli eder. Öte yandan bu durum bireylerarası ve bireyin kendi içindeki farklılıkları da kapsar. Bireyler hem başkalarından farklılık gösterir hem de kendi içindeki özellikleri ile farklıdır. Örneğin bir bireyin soyut düşünme yeteneği güçlü iken aynı bireyin resim yeteneği zayıf olabilir.

Gelişim hayat boyu sürmekle birlikte bu gelişimin hızı evrelere göre değişkendir. Hızın yüksek olduğu zamanlar gelişim açısından riskli ve kritik zamanlardır. Bu sebeple öğretmenlerin gelişim hızının yüksek olduğu zamanlarda öğrencinin durumuna daha duyarlı davranması beklenir. Söz gelimi ergenlik dönemi kimlik edinimi için kritik dönemdir ve eğitim bu dönemde kimlik edinimini destekleyici sosyal etkileşimleri artırır ve yönetir.

1.5. SONUÇ

Elimizdeki programları güncelleme sürecinde hangi işlemlerden ve aşamalardan geçtiğimiz üzerine bilgi vermek de yerinde olacaktır. Bu bağlamda:

- Farklı ülkelerin son yıllarda benzer gerekçelerle yenilenip güncellenen öğretim programları incelenmiş,
- Yurt içinde ve yurt dışında eğitim öğretim ve programlar üzerine yapılan akademik çalışmalar taranmış,
- Başta Anayasamız olmak üzere ilgili mevzuat, kalkınma planları, hükûmet programları, şûra kararları, siyasi partilerin programları, sivil toplum kuruluşları ve sivil araştırma kurumları tarafından hazırlanan raporlar vb. dokümanlar analiz edilmiş,

- Millî Eğitim Bakanlığı programlar ve öğretim materyalleri daire başkanlıkları tarafından geliştirilen anketler aracılığıyla öğretmen ve yöneticilerin programlar ve haftalık ders çizelgelerine yönelik görüşleri toplanmış,
- İllerden gelen her bir branşla ilgili zümre raporları incelenmiş,
- Branşlara yönelik açık uçlu sorulardan oluşan ve elektronik ortamda erişime açılan anket verileri derlenmiş,
- Eğitim fakültelerimizin branşlar ölçeğinde hazırladıkları raporlar incelenmiş,

Bütün görüş, öneri, eleştiri ve beklentiler, Bakanlığımızın ilgili birimlerinden uzman personel, öğretmen ve akademisyenlerden oluşan çalışma gruplarınca değerlendirilmiştir.

Yapılan tespitler doğrultusunda öğretim programlarımız gözden geçirilip güncellenmiş ve yenilenmiştir. Programların uygulanmasına 2018-2019 eğitim öğretim yılı itibarıyla topyekûn geçilecek ve sonrasında yapılacak izleme değerlendirme sonuçlarına göre yine gerekli güncellemeler yapılacaktır. Böylelikle programlarımızın gelişmelerle ve bilimsel, sosyal, teknolojik vb. ihtiyaçlarla koşutluğunun sürekliliği sağlanmış olacaktır.

2.1. MÜZİK DERSİ ÖĞRETİM PROGRAMI'NIN ÖZEL AMAÇLARI

Sanat; kişilerin bireysel gelişimlerine, kendilerini ifade edebilmelerine, yardımlaşma ve birlikte çalışma becerilerinin gelişmesine, üretici bireyler olarak yetişmesine katkı sağlamaktadır. Bu özellikleriyle, eğitimin her kademesinde yapılan sanat eğitimi ile yeni eserler üreten, yaratıcı ve kendilerini özgürce ifade edebilen bireylere ulaşmak hedeflenmelidir.

Sanat dallarından biri olan müzik, hayatın ayrılmaz bir parçasıdır. İnsan hayatının her döneminde onun bilişsel, duyuşsal ve devinışsel gelişimine büyük katkı sağlayan önemli bir olgudur. Müziğin bireysel, toplumsal, kültürel ve ekonomik işlevlerinin insan hayatındaki yeri ve öneminin yanı sıra hem bir eğitim aracı hem bir eğitim yöntemi hem de bir eğitim alanı hâline geldiği vurgulanmaktadır. Çağdaş bir eğitimin gerçekleşebilmesi için bilim, sanat ve tekniğin bir bütün olarak düşünülmesi gerekir. Bu bağlamda, müzik eğitimi alanı “sessel ve işitsel” niteliğiyle sanat eğitiminin en önemli dallarından birini oluşturur.

Öğrencilerin yaparak ve yaşayarak öğrenme yoluyla müziği sevmesi, müzikten haz almalarının sağlanması, müzik eğitimi yoluyla kendilerini ve çevrelerini tanımaları ve estetik bakış açılarının oluşturulmasında Müzik Dersi Öğretim Programı önemli bir yer tutmaktadır. Müzik Dersi Öğretim Programı ile öğrencilerin millî ve manevi değerlerini benimsemiş, evrensel değerlere saygılı, kendi müzik kültürünü ve dünya müzik kültürlerini tanıyan, müzik teknolojisini kullanabilen, estetik bakış açısına sahip, özgüven sahibi bireyler olarak yetişmeleri amaçlanmaktadır. Dolayısıyla Müzik Dersi Öğretim Programı; öğrencilerin hem müzik yoluyla estetik duyarlılıklarının geliştirilmesi (dinleme, konuşma vb. etkinlikler) açısından hem de müzik yapma yoluyla (söyleme, doğaçlama, besteleme vb. etkinlikler) yani edimsel olarak müzik eğitimi açısından ele alınmış ve her iki yaklaşım da dengeli bir şekilde programa yansıtılmıştır. Programın yapılandırılması, özellikle nörobilim ve müzik psikolojisi bilim dallarında yapılan güncel çalışmalara dayanarak, müzikle ilgili olan müzik teorisi, besteleme, performans, sosyal davranışlar gibi alanlarda bilişim teknolojisi desteği ile gerçekleştirilmiştir.

Müzik Dersi Öğretim Programı'yla öğrencilerin;

1. İstiklâl Marşı'mızla beraber millî birlik ve bütünlüğümüzü pekiştiren diğer marşlarımızı doğru ve etkili seslendirmeleri,
2. Müzik alanında yapılan çalışmaları ve gelişmeleri takip etmeleri,
3. Müziğe yönelik olumlu tutum sergileyerek özgüvenini ve yaratıcılığını geliştirmeleri,

4. İlgil ve yeteneği doğrultusunda müzik etkinliklerine (şarkı söyleme, yaratıcı çalışmalar, araştırma) yönelmeleri,
5. Müziksel bilgi, görgü, ilgi, istek ve yeteneklerini geliştirmeleri,
6. Müzik terminolojisini ve dilini doğru kullanmaları,
7. Müziksel algı ve bilgilenme ile müziksel temel okuma ve yazma becerisine sahip olmaları,
8. Müziğin diğer sanat dallarıyla ilişkisini kurarak estetik duygularını geliştirmeleri,
9. Bilinçli bir müzik dinleyicisi olmaları,
10. Müzik dağarcığı oluşturmaları,
11. Ülkemizdeki müzik türlerini ve önemli sanatçılarını tanımaları,
12. Evrensel bir müzik kültürüne sahip olmaları

amaçlanmaktadır.

2.2. MÜZİK DERSİ ÖĞRETİM PROGRAMI'NDA ALANA ÖZGÜ BECERİLER

Müzik Dersi Öğretim Program'ı ile öğrencilere kazandırılması hedeflenen alana özgü beceriler aşağıda sunulmuştur:

1. Deşifre becerisi
2. Eleştirel düşünme
3. Estetik algı
4. İcra ve yorumlama
5. Müziği iletişim dili olarak kullanma
6. Katılımcı müziksel çalışma (Koro vb.)
7. Makamsal ve tonal ayırt edicilik
8. Müzik terminolojisini doğru ve yerinde kullanma
9. Sahne ve performans becerisi
10. Müzik teknolojilerini kullanma

2.3. MÜZİK DERSİ ÖĞRETİM PROGRAMI'NIN UYGULANMASINDA DİKKAT EDİLECEK HUSUSLAR

1. Programın uygulanmasında kazanımlar ve bunlara ilişkin açıklamalar bir bütün olarak ele alınmalıdır. Kazanımların açıklamalarında sınırlamalara ve uygulamaya dönük ipuçlarına yer verilmiştir. Açıklamalardaki uygulamaya dönük ipuçlarının ve örneklerin geliştirilerek kullanılması önerilmektedir.
2. Programın uygulanması esnasında işlenecek konuların derinliği ve işlenişinde öğrencilerin müziksel anlamda bireysel ve kültürel farklılıkları dikkate alınmalıdır.
3. Müzik manevi, kültürel ve evrensel değerlerin sanat yoluyla aktarılmasında önemli bir yer tutmaktadır. Bu bakımdan öğrenme sürecinde programda yer alan öğrenme alanları ve kazanımlarla ilişkilendirilen değerlere yönelik çalışma ve etkinliklere yer verilmesi önemlidir.
4. Öğrencilerin hazır bulunuşluk ve ön bilgilerini tespit etmek amacıyla “İlköğretim Müzik (1-8. Sınıflar) Dersi Öğretim Programı” incelenerek derse hazırlayıcı ve motive edici uygulamalara yer verilmelidir.
5. Öğrencilerin etkinlikler çerçevesinde proje, poster ve afiş hazırlayarak, şarkı sözü yazarak, beste yaparak oluşturdukları ürünleri uygun ortamlarda, aileleri ve çevreleriyle paylaşmaları mutlaka desteklenmelidir.
6. Öğretmen derse ilişkin konuları sevdirmeli; öğrencilerin besteci ve yorumcuların biyografilerini incelemelerini, konser etkinliklerine katılımlarını ve görev almalarını teşvik etmelidir.
7. Ders yılı sonunda öğrencilerin öğrendiklerini sergilemek, paylaşmak ve öğrenmeyi zevkli kılmak amacıyla yıl sonu etkinlikleri (dinleti, konser vb.) düzenlenmelidir.
8. Öğretmenler, sadece ders kitaplarına bağlı kalmamalıdır. Sınıf düzeyi, öğrencilerin ilgi, hazırbulunuşluk düzeyleri, öğrenme stilleri gibi unsurları göz önünde bulundurarak kazanımlarla tutarlı olacak şekilde öğretim materyalleri (müzik notaları, müzik yazılımları, bilişim teknolojisi araçları, görsel ve işitsel materyaller, dinleti, sunum, etkinlik, çalışma kâğıtları, proje vb.) yapılandırmalı ve kullanmalıdırlar. Öğretim materyalleri hazırlanırken zümre öğretmenleri ve diğer disiplinlerin öğretmenleriyle iş birliği yapılmalıdır. Ayrıca EBA gibi kaynaklar takip edilerek alana ilişkin materyaller ve önerilen müzik yazılımları eğitim öğretim sürecine dâhil edilmelidir.
9. Öğrencilerden her sınıf düzeyinde türkü, şarkı vb. söyleme etkinliklerinden dengeli olarak sekiz eser seslendirmeleri sağlanmalıdır. Ayrıca EBA gibi kaynaklar takip edilerek ilgili müzik dağarcığı eğitim öğretim sürecine dâhil edilmelidir.

10. Nörobilim ve müzik psikolojisi bilim dallarında yapılan güncel çalışmalar çalgı eğitiminin beynin farklı işlev gören bölgelerini geliştirdiğini ortaya çıkarmıştır. Çalgı eğitimi ile ilgili kurs, egzersiz vb. çalışmalara yönelik düzenlemeler müzik dersi zümre toplantılarında alınan kararlar ile belirlenmelidir. Dolayısıyla ders kitaplarında çalgı eğitimi ile ilgili içerik beklenmemekle birlikte çalgı eğitimi her sınıf düzeyinde öğrencilerin talep ve yetenekleri doğrultusunda dikkate alınmalı ve öğrencilere bu yönde uygun rehberlik yapılmalıdır.

11. Sıralı kazanımlardan anlaşılması gereken kazanımların takip eden haftalarda işlenmesi zorunluluğu değil, sadece etkili müzik eğitimi için kendi içlerinde belirtilen öncelik sonralık sırasına uyulmasına dikkate edilerek işlenmesidir. Ayrıca kazanımlar, başka ders işleniş süreçlerinde farklı kazanımlarla ders ilişkilendirme yapılarak tekrar verilebilir.

12. Öğrenme alanları içerikleri bakımından birbirleriyle tamamen kenetli olup sadece gerekli hallerde ayrılabilirler. Konuların işlenişinde birbiri ile ilişkili olan farklı öğrenme alanları ve kazanımları öğrencilerin gelişim düzeyleri ve bireysel farklılıkları göz önünde bulundurularak bir arada işlenmelidir. Dolayısıyla bir konu işlenişinde aynı sınıf seviyesindeki tüm öğrenme alanlarından kazanımlar bir arada kullanılabilir. Kazanımlar yeri geldikçe farklı kazanımlarla ilişkilendirme yapılarak tekrar verilebilir. Ayrıca aynı sınıf seviyesindeki diğer derslerle de uygun kazanımlarda disiplinler arası ilişkilendirmeler yapılmalıdır.

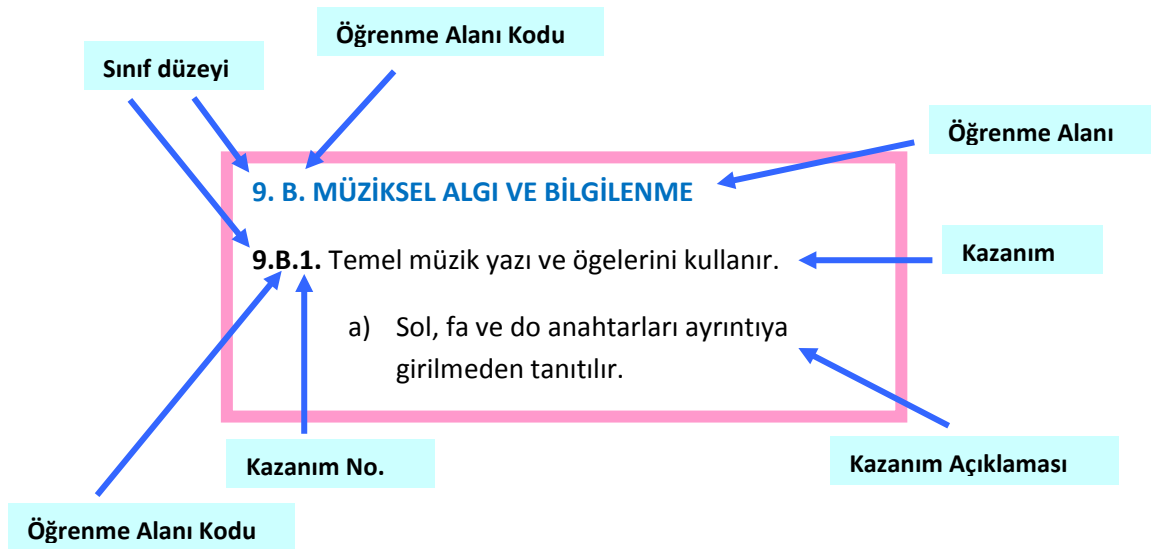
ÖĞRETİM PROGRAMININ YAPISI

3.1. KAZANIMLARIN YAPISI

Müzik Dersi Öğretim Programı'nda öğrenme alanı temelli yaklaşım esas alınmıştır. Programda her sınıf düzeyinde aşağıdaki dört öğrenme alanı yer almaktadır.

- Dinleme-Söyleme
- Müziksel Algı ve Bilgilenme
- Müziksel Yaratıcılık
- Müzik Kültürü

Müzik Dersi Öğretim Programı'nda yer alan kazanımlar öğrenme alanlarına göre numaralandırılmıştır. Kazanımlar; sınıf düzeyi, öğrenme alanı ve kazanım numarası olarak ifade edilmiş ve aşağıda şematik olarak gösterilmiştir.

3.2 KAZANIM SAYISI VE SÜRE TABLOSU

9. Sınıf

Öğrenme Alanları	Kazanım Sayısı	Süre/Ders Saati	Oran(%)
A. Dinleme – Söyleme	7	35	49
B. Müziksel Algı ve Bilgilenme	5	12	17
C. Müziksel Yaratıcılık	4	11	15
D. Müzik Kültürü	9	14	19
Toplam	25	72	100

10. Sınıf

Öğrenme Alanları	Kazanım Sayısı	Süre/Ders Saati	Oran(%)
A. Dinleme – Söyleme	8	37	51
B. Müziksel Algı ve Bilgilenme	5	11	15
C. Müziksel Yaratıcılık	3	10	15
D. Müzik Kültürü	6	14	19
Toplam	22	72	100

11. Sınıf

Öğrenme Alanları	Kazanım Sayısı	Süre/Ders Saati	Oran(%)
A. Dinleme – Söyleme	7	35	48
B. Müziksel Algı ve Bilgilenme	5	9	13
C. Müziksel Yaratıcılık	4	8	11
D. Müzik Kültürü	8	20	28
Toplam	24	72	100

12. Sınıf

Öğrenme Alanları	Kazanım Sayısı	Süre/Ders Saati	Oran(%)
A. Dinleme – Söyleme	5	36	50
B. Müziksel Algı ve Bilgilenme	3	10	14
C. Müziksel Yaratıcılık	3	8	11
D. Müzik Kültürü	10	18	25
Toplam	21	72	100

3.3. SINIF DÜZEYLERİNE GÖRE ÖĞRENME ALANI, KAZANIM VE AÇIKLAMALARI

9. SINIF ÖĞRENME ALANI, KAZANIM VE AÇIKLAMALARI

9.A. DİNLEME – SÖYLEME

9.A.1. Sesi tekniğine uygun olarak kullanır.

a) Ses alıştırmalarının seçiminde öğrencilerin bireysel yapı özellikleri ve ses gelişim-değişim özellikleri göz önünde bulundurulur.

b) Ses sağlığını (ör. ses tellerini vb.) korumanın yolları ve gerekliliği vurgulanır.

c) Ses açma çalışmalarında klavyeli veya telli bir çalgıdan yararlanır.

9.A.2. İstiklâl Marşı'nı nefes yerlerine dikkat ederek söyler.

a) İstiklâl Marşı'nın eşlikli (piyano veya orkestrasyon) seslendirilmesi sağlanır.

b) Ülke ve bayrak sevgisinin önemi vurgulanır.

9.A.3. Düzeyine uygun eserleri notalarına ve süre değerlerine uyarak seslendirir.

9.A.4. Eserleri hız ve gürlük terimlerine uygun olarak seslendirir.

Sınıfta mevcut olan çeşitli çalgılar (flüt, dilli kaval, bağlama, gitar, ut, kanun, keman, piyano vb.) kullanılır.

9.A.5. Türk müziğine ait makamsal eserleri seslendirir.

a) Uşşak ve hicaz makamlarında kuramsal ayrıntıya girilmeden makamlarla ilgili dinleme, söyleme ve makamsal etkiyi hissetme çalışmaları yapılır.

b) Uşşak ve hicaz makamlarında bestelenmiş seçkin eserler dinletilir ve eserlerin seslendirilmesine yönelik çalışmalar yapılması sağlanır.

c) Farklı bölgelere ait eserlere (türkü, şarkı) yer verilir.

ç) İlgili her makam Türk halk müziği ve Türk sanat müziği eserlerinden örneklendirilir.

9.A.6. Türk müziği türlerinden örnek eserler seslendirir.

Türk halk müziği, Türk sanat müziği, mehter müziği ve dinî müzik örneklerinden oluşan eserler seslendirilir.

9.A.7. Toplum hayatında önemli yer tutan marşlarımızı doğru söyler.

Söyleme özelliklerine uygun olarak seslendirmesi sağlanır.

9. B. MÜZİKSEL ALGI VE BİLGİLENME

9.B.1. Temel müzik yazı ve öğelerini kullanır.

- Sol, fa ve do anahtarları ayrıntıya girilmeden tanıtılır.
- Notaların dizekteki yerleri, süre değerleri ve ses değiştirici işaretler (diyez, bemol, natürel) tanıtılmalıdır.
- Sesin hız ve gürlük özelliklerini içeren bilgiler üzerinde durulur.

9.B.2. Basit ölçüleri tanır.

2/4'lük, 3/4'lük ve 4/4'lük ölçüler tanıtılır ve örnekler dinletilir.

9.B.3. Yatay ve dikey ikili, üçlü aralıkları tanır.

- Aralıkların özellikleri (büyük aralık, küçük aralık) tanıtılır.
- Aralıklar ile ilgili işitme ve seslendirme çalışmaları yapılır.
- Aralıklar ile ilgili etkinlikler sadece öğrencilerin işitme duyularını güçlendirmeye (potansiyeline ulaştırmaya) ve sesleri ayırt etme yetilerini geliştirmeye yönelik olarak tasarlanmalı ve oyunlaştırılarak verilmelidir. Öğrenciler aralıklarla ilgili kuramsal olarak sorumlu tutulmamalıdır.

9.B.4. Türk müziği usullerinin vuruşlarını tanır.

- 2/4'lük, 3/4'lük ve 4/4'lük usullerin halk müziği ve klasik Türk müziğindeki vuruş şekilleri tanıtılır.
- 5/8'lik, 6/8'lik, 7/8'lik, 8/8'lik ve 9/8'lik usullerin halk müziği ve klasik Türk müziğindeki vuruş şekilleri tanıtılır.

9.B.5. Türk müziğinin makamsal yapısını tanır.

- Türk müziği ses sistemi ve notasyonuna yönelik aşağıda istenilen tüm çalışmalar hem Türk halk müziğini hem de Türk sanat müziğini kapsamalıdır.
- Türk müziğinde kullanılan perde ve aralıkların tanımı yapılır.
- Uşşak ve hicaz makamlarında kullanılan ses değiştirici işaretleri tanıtmaya yönelik çalışmalar yapılır.
- Uşşak ve hicaz makamlarını dizi, durak, güçlü, seyir, donanım vb. özellikler bakımından tanır.

9. C. MÜZİKSEL YARATICILIK

9.C.1. Yatay aralıklardan ezgi oluşturur.

Öğrencilerin yatay aralıklar ve ritim kalıplarını kullanarak en az dört ölçülük ezgi oluşturmaları sağlanarak bu ezgileri seslendirmeye yönelik etkinlikler düzenlenir.

9.C.2. Dağarcığındaki basit ölçülerde yazılmış eserlere uygun ritim eşliği oluşturur.

Ritim kalıpları hatırlatılarak, öğrenilen eserlere uygun ritim eşliği yazma-uygulama etkinlikleri düzenlenir.

9.C.3. Müzikle ilgili araştırma ve çalışmalarında bilişim teknolojilerinden yararlanır.

a) Öğrencilerin kendi müzik çalışmalarını (beste, düzenleme vb.), bilgisayarlı müzik kayıt teknolojilerini kullanarak kayıt altına almaları sağlanır. Örneğin öğrenciler bireysel olarak veya grup oluşturarak, eser ve çalışmalarını, nota yazım programları ile notaya alma; müzik ve ses düzenleme programları ile de kaydetme ve düzenleme etkinlikleri yaparlar.

b) İnternet ortamında müzik dinlerken siber güvenliğe ve etik kurallara dikkat edilmesi gerekliliği hatırlatılır.

9.C.4. Türk halk müziğinin yaşanmış öykülerini canlandırır.

Türkülerin öyküleri hakkında araştırma yapılması ve elde edilen bulguların gruplar hâlinde drama yoluyla canlandırılarak sunulması sağlanır.

9. D. MÜZİK KÜLTÜRÜ

9.D.1. 17. yüzyıla kadar Türk müziği tarihinin genel özelliklerini açıklar.

a) 17. yüzyıla kadar Türk müzik tarihi ile ilgili araştırma yapılarak elde edilen bilgilerin sınıfta paylaşılması sağlanır.

b) Yunus Emre, Farabi, İbni Sina, Safiyuddin Urmevi, Abdulkadir Meragi, Hızır bin Abdullah, Ladikli Mehmet Çelebi, II. Gazi Giray Han, Pir Sultan Abdal, Karacaoğlan, Âşık Paşa, Abdal Musa, Kaygusuz Abdal, Köroğlu, Kul Himmet, Hatayi gibi tarihsel kişiliklerin Türk müzik tarihindeki yeri ve önemi üzerinde durulur.

c) 17. yüzyıla kadar olan dönem bestecilerinin eserlerinden örnekler tanır.

ç) 17. yüzyıla kadar olan Türk müziği sesli ve görüntülü kayıtlardan (fotoğraf, resim, video, ses kaydı vb.) yararlanılarak tanıtılır.

9.D.2. İlk Çağ uygarlıklarında müziğin genel özelliklerini açıklar.

Mezopotamya, Mısır, Grek ve Roma, Çin, Hint gibi uygarlıklarda müzik hayatı ve çalgılar ile ilgili araştırma yapılarak elde edilen bilgilerin sınıfta paylaşılması sağlanır.

9.D.3. Batı müziğinde Orta Çağ ve Rönesans dönemlerinin genel özelliklerini açıklar.

a) Batı müziğinin şekillenmesinde Grek ve Roma döneminin etkisi vurgulanır.

b) Batı müziğinde Orta Çağ ve Rönesans dönemlerindeki müziğin gelişimi, bilim ve sanattaki gelişmelerle ilişkilendirilir.

c) Dönemlerin önemli bestecileri tanıtılarak eserlerinden örnekler dinletilir.

9.D.4. Türk halk müziği ve Türk sanat müziğinin genel özelliklerini açıklar.

- a) Türk halk müziğinin kaynakları, işlediği konular ve çalgıları tanıtılır.
- b) Türk halk müziğinin tür ve biçimleri (uzun hava, kırık hava) tanıtılır.
- c) Türk sanat müziğinin kaynakları, işlediği konular ve çalgıları tanıtılır.
- ç) Türk sanat müziğinin tür ve biçimleri (peşrev, saz semai, şarkı, fasıl vb.) tanıtılır.
- d) Koşulların uygun olması durumunda mahalli sanatçılar davet edilir.

9.D.5. Ülkemizdeki müzikleri türlerine göre sınıflandırır.

Ülkemizdeki farklı müzik türlerine ilişkin (Türk halk müziği, Türk sanat müziği, dinî müzik, mehter müziği, çoksesli Türk müziği, Klasik Batı müziği vb.) bilgiler verilerek örnek eserler dinletilir.

9.D.6. Dünyanın farklı bölgelerindeki müzik eserlerinden örnekler dinler.

- a) Dünyanın farklı bölgelerindeki (Uzak Doğu, Afrika, Amerika, Akdeniz) müziklerden örnekler dinletilir.
- b) Kültürel çeşitliliğin müziğe yansımalarına dikkat çekilerek farklı kültürlere saygı göstermenin gerekliliği hatırlatılır.

9.D.7. Majör ve minör tonalitelerden oluşan eserleri tanır.

9.D.8. Ülkemizdeki ve dünyadaki popüler müzik türlerinden seçkin örnekler dinler.

- a) Güncel popüler müzik türlerinden (pop, caz, rock vb.) nitelikli örnekler dinletilir.
- b) Müzik endüstrisinin müzik üretimine etkilerini fark eder.

9.D.9. Sanat, sanatçı ve sanat eseri kavramlarını açıklar.

Öğrencinin sanat, sanatçı, sanat eseri, müzik ve estetik kavramlarını nitelikleri açısından eleştirel düşünme sürecinden geçirerek değerlendirmesi ve tartışması hedeflenmelidir.

10. SINIF ÖĞRENME ALANI, KAZANIM VE AÇIKLAMALARI

10. A. DİNLEME – SÖYLEME

10.A.1. Kullanım tekniğine uygun olarak ses geliştirme çalışmaları yapar.

- a) İnsan sesinin (vokal) oluşumu sırasında, sesli ve sessiz vokallerin özellikleri açıklanır.
- b) Vokallerin değişik durumları (dilin önde, geride, dudakların düz ve yayvan oluşu) örneklendirilir.
- c) Nefes, vücut yumuşaklığı-rahatlığı ve dil-konuşma gibi ana öğeler üzerinde durulur.
- ç) Tonal eserler için sesli ve sessiz vokallerle kromatik sesler, kromatik ilerleyen arpejler, nefes ve sesi belli kuvvetlerde (piyano, mezzoforte, forte) kullanma kriterleri ile sesin kullanım tekniklerini destekleyen çalışmalar yapılabilir. Makamsal eserler için hançere ve ağız çalışmaları yapılabilir.

10.A.2. İstiklâl Marşı'nı süre değerlerine uygun söyler.

- a) İstiklâl Marşı'nın bona ve solfeji yapılarak, tek ve çift çoğaltma noktası olan süre değerlerine dikkat çekilir.
- b) Prozodi kuralları hatırlatılır.
- c) İstiklâl Marşı'nın sözlü ve sözsüz profesyonel ses kaydı dinletilip doğru teknikle söyleme çalışmaları yapılır.

10.A.3. Çoksesli müzikleri tanır.

Dinletmek üzere seçilen eserler iki sesli düzenlenmiş türkü ve şarkılar ile iki sesli kanon biçimleriyle sınırlıdır.

10.A.4. Millî bilinç kazandıran marşları ve kahramanlık türkülerini seslendirir.

Marşların ve türkülerin sesin kullanım tekniğine, hız, gürlük ve anlatım terimlerine uygun olarak söylenmesine yönelik çalışmalar yapılır.

10.A.5. Türk halk müziği eserlerini dinler.

- a) Türkülerimiz dinletilirken kültürel mirasımızı korumanın gerekliliği vurgulanır.
- b) Kültürümüzü yansıtan eserler söylenirken toplumsal değerlere saygılı olmanın önemine vurgu yapılır.
- c) Uzun havalar, kırık havalar, oyun havaları ve zeybekler gibi Türk halk müziği dağarcığından eserler seçilir.

10.A.6. Türk müziğine ait makamsal eserleri seslendirir.

- a) Rast ve saba makamlarında kuramsal ayrıntıya girilmeden makamlarla ilgili dinleme, söyleme ve makamsal etkiyi hissetme çalışmaları yapılır.
- b) Rast ve saba makamlarında bestelenmiş seçkin eserler dinletilir ve eserlerin seslendirilmesine yönelik çalışmalar yapılması sağlanır.
- c) Farklı bölgelere ait eserlere (türkü, şarkı) yer verilir.
- ç) İlgili her makam Türk halk müziği ve Türk sanat müziği eserlerinden örneklendirilir.

10.A.7. Türk sanat müziği ve dinî müzik eserlerini dinler.

- a) Rast ve saba makamında bestelenmiş eserlere öncelik verilir.
- b) Dinî müzik eserleri dinletilirken inançlara saygı duyulmasının gerekliliğine değinilir.

10.A.8. Farklı müzik türlerine ait eserleri dinler.

Türk dünyası, Uzakdoğu, Latin, Hint, Arap, İspanyol vb. kültürlerle ait müziklerin dinlenmesine yönelik çalışmalar yapılır.

10. B. MÜZİKSEL ALGI VE BİLGİLENME

10.B.1. Türk müziği usullerinin vuruşlarını tanır.

- a) 8/8'lik, 9/8'lik ve 10/8'lik halk müziği ve klasik Türk müziğindeki vuruş şekilleri tanıtılır ve örnekler dinletilir.

10.B.2. Türk müziğinin makamsal yapısını tanır.

- a) Türk müziği ses sistemi ve notasyonuna yönelik aşağıda istenilen tüm çalışmalar hem Türk halk müziğini hem de Türk sanat müziğini kapsamalıdır.
- b) Rast ve saba makamlarında kullanılan ses değiştirici işaretleri tanımaya yönelik çalışmalar yapılır.
- c) Rast ve saba makamlarını dizi, durak, güçlü, seyir, donanım vb. özellikler bakımından tanır.

10.B.3. Yatay ve dikey tam dördü, tam beşli aralıkları tanır.

- a) Aralıkların özellikleri (büyük aralık, küçük aralık) tanıtılır.
- b) Aralıklar ile ilgili işitme ve seslendirme çalışmaları yapılır.
- c) Aralıklar ile ilgili etkinlikler sadece öğrencilerin işitme duyularını güçlendirmeye (potansiyeline ulaştırmaya) ve sesleri ayırt etme yetilerini geliştirmeye yönelik olarak tasarlanmalı ve oyunlaştırılarak verilmelidir. Öğrenciler aralıklarla ilgili kuramsal olarak sorumlu tutulmamalıdır.

10.B.4. Bir diyezli ve bir bemollü majör-minör tonaliteleri tanır.

Tonaliteleri içeren örnek eserlerle seslendirme çalışması yapılması sağlanır.

10.B.5. Bileşik ölçüleri tanır.

6/8'lik (3+3) ve 9/8,'lik (3+3+3) ölçülerin ritmik yapıları gösterilir.

10. C. MÜZİKSEL YARATICILIK

10.C.1. Yarım bırakılan ezginin devamını kendi oluşturduğu ezgi ile tamamlar.

Soru cümlesi hazır verilen ezginin cevap cümlesinin öğrenciler tarafından tamamlanması sağlanır.

10.C.2. Bileşik ölçülerden ritim eşliği düzenler.

Bileşik ölçülere ait ritim kalıpları hatırlatılarak, dağarcığındaki uygun eserlere ritim eşliği yazma-uygulama etkinlikleri düzenlenir.

10.C.3. Müzikle ilgili araştırma ve çalışmalarında bilişim teknolojilerinden yararlanır.

a) Öğrencilerin kendi müzik çalışmalarını (beste, düzenleme vb.), bilgisayarlı müzik kayıt teknolojilerini kullanarak kayıt altına almaları sağlanır. Örneğin öğrenciler bireysel olarak veya grup oluşturarak, eser ve çalışmalarını, nota yazım programları ile notaya alma; müzik ve ses düzenleme programları ile de kaydetme ve düzenleme etkinlikleri yaparlar.

b) İnternet ortamında müzik dinlerken siber güvenliğe ve etik kurallara dikkat edilmesi gerekliliği hatırlatılır.

10. D. MÜZİK KÜLTÜRÜ

10.D.1. 17 ve 18. yüzyıl Türk müziğinin genel özelliklerini açıklar.

a) 17 ve 18. yüzyıllardaki Türk müziğine ilişkin araştırma yapılarak elde edilen bilgilerin sınıfta paylaşılması sağlanır. Türk müziği tarihi hakkında bilgi edinilmesi, müzik eğitimi alanında yapılan gelişmelerin araştırılması (Enderun, mehter, mevlevihaneler) ve sunulması sağlanır.

b) IV. Murat, I. Mahmut ve III. Selim gibi 17 ve 18. yüzyılların musikişinas Osmanlı padişahlarını müzikle ilgili olarak eserleri, yorumculukları ve fikirleri açısından tanır.

c) 17 ve 18. yüzyılların önemli müzik şahsiyetlerinden Ali Ufkî Bey, Kantemiroğlu, Hamparsum Limonciyan, Ercişli Emrah, Teslim Abdal, Dedemoğlu, Âşık Kerem, Gevheri, Dertli ve Kul Himmet Üstadım gibi kişiliklerin Türk müzik tarihindeki yeri ve önemi vurgulanır.

ç) İtrî başta olmak üzere Benli Hasan Ağa, Hafız Post, Tanburi Mustafa Çavuş, Dilhayat Kalfa gibi 17 ve 18. yüzyıl bestecileri ve eserlerini tanır.

d) 17 ve 18. yüzyıl Türk müziği sesli ve görüntülü kayıtlardan (fotoğraf, resim, video, ses kaydı vb.) yararlanılarak tanıtılır.

10.D.2. Derleyicilerin Türk halk müziğine sağladıkları katkının önemini açıklar.

a) Derlemenin önemine değinilerek Türk halk müziğinin önde gelen derleyicilerinin ve onların yaptıkları “bilgilenme, yaratma ve yaşatma” çalışmalarının önemi vurgulanır.

b) Örnek derleyiciler Bela Bartok, Rauf Yekta Bey, Muzaffer Sarısözen, Nida Tüfekçi, Özay Gönlüm, Ali Ekber Çiçek, Mahmut Ragıp Gazimihal, Ferruh Arsunar ve eserleri hakkında bilgi verilir. Kültürel değerlerimize sahip çıkmanın gerekliliği vurgulanır.

10.D.3. Türk müziği çalgılarını tanır.

Türk halk müziği ve Türk sanat müziği çalgıları tanıtılır.

10.D.4. Batı müziğinde Barok ve Klasik Dönem müziklerinin genel özelliklerini açıklar.

a) Barok ve Klasik Dönem müziklerinin genel özellikleri ve bestecileri ile ilgili araştırma yapılması ve bu bestecilerin eserlerinden oluşan dinleti düzenlenmesi sağlanır.

b) Barok Dönem bestecilerinin (Antonio Vivaldi, George Frideric Handel, Johann Sebastian Bach, vb.) eserlerinden örnekler dinletilerek Barok Dönem müziğinin özellikleri tanıtılır.

c) Klasik Dönem bestecilerinin (Joseph Haydn, Wolfgang Amadeus Mozart, Ludwig van Beethoven vb.) eserlerinden örnekler dinletilerek Klasik Dönem müziğinin özellikleri tanıtılır.

10.D.5. Atatürk'ün güzel sanatlar içinde müziğe verdiği yeri ve önemi kavrar.

Atatürk'ün müzik ve sanat hakkında söylediği sözlere yer verilir.

10.D.6. Müzik alanına ait ana ve yan meslekleri tanır.

a) Müzik alanı ile ilgili ana meslekler (besteci, yorumcu, orkestra-koro şefliği, eğitimci, film ve oyun müziği besteciliği, müzik araştırmacısı, müzik teknolojileri uzmanı vb.) ve yan meslekler (şarkı sözü yazarlığı, müzik gazeteciliği, müzik yapımcılığı, çalgı yapımcılığı vb.) tanıtılır.

b) Müzik alanına ait meslekleri tanımaya yönelik geziler düzenlenir.

11. SINIF ÖĞRENME ALANI, KAZANIM VE AÇIKLAMALARI

11.A. DİNLEME – SÖYLEME

11.A.1. İstiklâl Marşı'nı doğru ve etkili söyler.

- a) Bireysel ve toplu söyleme etkinliği düzenlenir.
- b) İstiklâl Marşı'nın beste yarışmasına giren diğer bestelerini dinleme etkinliği yapılır.

11.A.2. Temel durumdaki majör-minör akorları seslendirir.

- a) Akorların yapısı açıklanarak özellikleri tanıtılır.
- b) Öğrenilen tonalitelerdeki akorlar ile ilgili işitme ve seslendirme çalışmaları yapılır.
- c) Akorlar ile ilgili etkinlikler sadece öğrencilerin işitme duyularını güçlendirmeye (potansiyeline ulaştırmaya) ve sesleri ayırt etme yetilerini geliştirmeye yönelik olarak tasarlanmalı ve oyunlaştırılarak verilmelidir. Öğrenciler akorlarla ilgili kuramsal olarak sorumlu tutulmamalıdır.

11.A.3. Marş ve şarkı dağarcığını geliştirir.

Öğrencilerin vatan sevgisi, kahramanlık ve gençlik konulu marş ve şarkıları dağarcıklarına eklemeleri sağlanır.

11.A.4. Dinlediği Türk halk müziği ozanlarının ve âşıklarının eserlerini tanır.

- a) Türk halk müziği ozanlarının ve âşıklarının eserleri dinletilir. Bu eserlerin özellikleri (yöresi, usulü, makamı, hikâyesi) vurgulanır.
- b) Ozanların eserlerinde işlenen sevgi ve saygı kavramları vurgulanır.

11.A.5. Türk müziğine ait makamsal eserleri seslendirir.

- a) Segâh ve hüzzam makamlarında kuramsal ayrıntıya girilmeden makamlarla ilgili dinleme, söyleme ve makamsal etkiyi hissetme çalışmaları yapılır.
- b) Segâh ve hüzzam makamlarında bestelenmiş seçkin eserler dinletilir ve eserlerin seslendirilmesine yönelik çalışmalar yapılması sağlanır.
- c) Farklı bölgelere ait eserlere (türkü, şarkı) yer verilir.
- ç) İlgili her makam Türk halk müziği ve Türk sanat müziği eserlerinden örneklendirilir.

11.A.6. Atatürk'ün sevdiği şarkı ve türkülerden örnek eserler seslendirir.

11.A.7. Müzik çalışmalarını sergiler.

Öğrencilere konser esnasında (eserlerini yönetirken, çalgılarını ve seslerini kullanırken) beden dilini doğru kullanmanın, öz güven ve liderlik özelliklerine sahip olmanın gerekliliği vurgulanır.

11. B. MÜZİKSEL ALGI VE BİLGİLENME

11.B.1. Aksak ölçüleri tanır.

- 5/8'lik ve 7/8'lik aksak ölçülerin ritmik yapıları açıklanır ve bu ölçülerin vuruşları ve usul darpları gösterilir.
- 5/8'lik ve 7/8'lik eserleri dinlerken veya seslendirirken vuruşların yapılması sağlanır.

11.B.2. Türk müziğinin makamsal yapısını tanır.

- Türk müziği ses sistemi ve notasyonuna yönelik aşağıda istenilen tüm çalışmalar hem Türk halk müziğini hem de Türk sanat müziğini kapsamalıdır.
- Segâh ve hüzzam makamlarında kullanılan ses değiştirici işaretleri tanımaya yönelik çalışmalar yapılır.
- Segâh ve hüzzam makamlarını dizi, durak, güçlü, seyir, donanım vb. özellikler bakımından tanır.

11.B.3. Yatay ve dikey artık dördü-eksik beşli, altılı, yedili aralıkları tanır.

- Aralıkların özellikleri (büyük aralık, küçük aralık, artık aralık, eksik aralık) tanıtılır.
- Aralıklar ile ilgili işitme ve seslendirme çalışmaları yapılır.
- Aralıklar ile ilgili etkinlikler sadece öğrencilerin işitme duyularını güçlendirmeye (potansiyeline ulaştırmaya) ve sesleri ayırt etme yetilerini geliştirmeye yönelik olarak tasarlanmalı ve oyunlaştırılarak verilmelidir. Öğrenciler aralıklarla ilgili kuramsal olarak sorumlu tutulmamalıdır.

11.B.4. Temel durumdaki majör-minör akorları oluşturur.

Akorların oluşturulmasında kullanılan diziler öğrenilen tonaliteler ile sınırlıdır.

11.B.5. Diyez ve bemol sırasına göre şarkının tonunu belirler.

- Diyez ve bemol sırasına göre tonların nasıl bulunacağı gösterilir.
- Seçilen şarkılar iki diyezli ve iki bemollü majör-minör tonaliteler ile sınırlandırılır.

11. C. MÜZİKSEL YARATICILIK

11.C.1. Var olan ezgiye uygun ritim eşliği düzenler.

Öğrenciden ritim cümlesi oluşturması istenir.

11.C.2. Kendi ezgisini oluşturur.

Öğrenciden ezgi cümlesi oluşturması istenir.

11.C.3. Müzikle ilgili araştırma ve çalışmalarında bilişim teknolojilerinden yararlanır.

a) Öğrencilerin kendi müzik çalışmalarını (beste, düzenleme vb.), bilgisayarlı müzik kayıt teknolojilerini kullanarak kayıt altına almaları sağlanır. Örneğin öğrenciler bireysel olarak veya grup oluşturarak, eser ve çalışmalarını, nota yazım programları ile notaya alma; müzik ve ses düzenleme programları ile de kaydetme ve düzenleme etkinlikleri yaparlar.

b) Öğrenciler müzikle ilgili yapacakları araştırma ve çalışmalarda millî birlik ve beraberlik temalarından yararlanmaları hususunda yönlendirilir.

c) İnternet ortamında müzik dinlerken siber güvenliğe ve etik kurallara dikkat edilmesi gerekliliği hatırlatılır.

11.C.4. Müziği diğer sanat dalları içinde kullanır.

Öğrencilerden sanat etkinliklerinde (resim sergisi, şiir dinletisi, tiyatro ve dans gösterisi vb.) kullanılmak üzere uygun müzik örnekleri hazırlamaları istenir.

11.D. MÜZİK KÜLTÜRÜ

11.D.1. 19. yüzyıl Türk müziğinin genel özelliklerini açıklar.

a) 19. yüzyıl Türk müziğine ilişkin araştırma yapılarak elde edilen bilgilerin sınıfta paylaşılması sağlanır.

b) Sultan II. Mahmud Han, Sultan Abdülmecit Han, Sultan Abdülaziz Han ve Sultan V. Murad Han gibi 19. yüzyılın musikişinas Osmanlı padişahlarını müzikle ilgili olarak eserleri, yorumculukları ve fikirleri açısından tanır.

c) 19. yüzyılın önemli bestecilerinden İsmail Dede Efendi, Hacı Arif Bey, Şevki Bey, Zekai Dede Efendi, Haşim Bey, Kemeçeci Nikolâki, Dellâlzâde İsmail Efendi ve dönemin musikişinaslarının Türk müzik tarihindeki yeri ve önemi vurgulanır.

ç) 19. yüzyıl bestecilerinin eserlerinden örnekler tanır.

d) 19. yüzyıl Türk müziği sesli ve görüntülü kayıtlardan (fotoğraf, resim, video, ses kaydı vb.) yararlanılarak tanıtılır.

11.D.2. Ozanların ve âşıkların Türk Halk müziğine katkılarını açıklar.

a) Ozanlık, âşıklık geleneğinin kültürümüzde ve sanatımızdaki yeri ve önemi üzerinde durulur.

b) Oğuzlar döneminden, Dede Korkut; 16. yüzyılda Âşık Kerem, Köroğlu; 17. yüzyılda Karacaoğlan, Gevheri, Âşık Ömer; 19. yüzyılda Âşık Dertli, Erzurumlu Emrah, Seyrani, Âşık Zülali, Dadaloğlu, Sümmani; yakın tarihimiz ve günümüzde Âşık Veysel, Âşık Reyhani, Âşık Çobanoğlu, Abdurrahim Karakoç, Daimi, Dursun Cevlani, Âşık Şeref Taşlıova, Çukurovalı Âşık Kara Mehmet; saz (bağlama) şairi

olmadığı hâlde şiirleri halk müziğine konu olan Yunus Emre, Pir Sultan Abdal ve eserleri hakkında kısa bilgi verilir.

11.D.3. Romantik Dönem müziğinin genel özelliklerini açıklar.

a) Romantik Dönem müziğinin genel özellikleri ve bestecileri ile ilgili araştırma yapılması ve bu bestecilerin eserlerinden oluşan dinleti düzenlenmesi sağlanır.

b) Romantik Dönem bestecilerinin (Niccolo Paganini, Franz Schubert, Franz Liszt, Frederic Chopin, Pyotr Ilyich Tchaikovsky vb.) eserlerinden örnekler dinletilerek Romantik Dönem müziğinin özellikleri tanıtılır.

11.D.4. 20. yüzyıldan günümüze Klasik Batı müziğinin gelişimini ve genel özelliklerini açıklar.

a) 20. yüzyıldan günümüze Klasik Batı müziğinin genel özellikleri ve bestecileri ile ilgili araştırma yapılması ve bu bestecilerin eserlerinden oluşan dinleti düzenlenmesi sağlanır.

b) 20. yüzyıldan günümüze Klasik Batı müziği bestecilerinin (Claude Debussy, Maurice Ravel, Arnold Schönberg, Igor Stravinsky, Erik Satie, Carl Orff, Paul Hindemith, George Gershwin, Leonard Bernstein gibi) eserlerinden örnekler dinletilerek bu dönem müziğinin özellikleri tanıtılır.

11.D.5. Dinlediği değişik türdeki müziklerden hem bireysel hem de ortak sınıf arşivini geliştirir.

a) Öğrencilerin müzik alanı ile ilgili edindikleri veya ürettikleri her türlü çalışmayı (eser ses kayıtları, nota yazıları vb.) sınıflandırıp çeşitli bilişim teknolojisi gereçlerinin (bilgisayar, çeşitli bellek birimleri vb.) desteğiyle gerek yazılı gerek sayısal (dijital) veri olarak bir müzik arşivi oluşturmaları sağlanır.

b) Öğrencilerin dünyanın farklı bölgelerine ait müzik türlerini araştırmaları, buldukları örneklerden oluşan bir dinleti düzenlemeleri sağlanır.

c) Türk halk müziği ve Türk sanat müziği eserlerinden dağarcık oluşturmaları sağlanır.

ç) Farklı kültürlere saygı duymanın gerekliliği vurgulanır.

d) İnternet ortamında müzik dinlerken siber güvenliğe ve etik kurallara dikkat edilmesi gerekliliği hatırlatılır.

11.D.6. Müzik biçimlerini (formlarını) ayırt eder.

a) Türk müziği biçimlerini (kâr, kâr-ı natık, beste, ağır semai, yürük semai, peşrev, saz semaisi, longa, köçekçe, sirto, mandıra, oyun havası, zeybek, çiftetelli vb.) sınıflandırarak bu biçimlere ait örnek dinletilerle Türk müziği biçimlerinin ayırt edilmesi sağlanır.

b) Batı müziği biçimlerini (süit, opera, sonat, rondo, konçerto, senfoni vb.) sınıflandırılarak bu biçimlere ait örnek dinletilerle Batı müziği biçimlerinin ayırt edilmesi sağlanır.

11.D.7. Atatürk'ün müzik eğitimi için yurt dışına gönderdiği sanatçıları ve onların eserlerini tanır.

- a) A. Adnan Saygun, C. Reşit Rey, U. Cemal Erkin, H. Ferit Alnar, N. Kazım Akses ve eserleri hakkında bilgi verilir.
- b) Sanatçıların eserlerinden oluşan dinleti etkinliklerinin düzenlenmesi sağlanır.

11.D.8. Çalgı türlerini tanır.

- a) Türk müziği çalgıları üflemeli, telli, yaylı ve vurmali çalgılar şeklinde sınıflandırılır.
- b) Batı müziği çalgıları üflemeli, telli, yaylı, vurmali ve klavyeli çalgılar şeklinde sınıflandırılır.

12. SINIF ÖĞRENME ALANI, KAZANIM VE AÇIKLAMALARI

12.A. DİNLEME – SÖYLEME

12.A.1. İstiklâl Marşı'nı yönetir.

İstiklâl Marşı'nı yönetme çalışmalarında ses kayıtlarından yararlanır.

12.A.2. Marşlarımızı anlamlarına uygun seslendirir.

a) Millî birliğimizin ve beraberliğimizin önemini vurgulayan marşlarımızdan (İzmir Marşı, Gençlik Marşı ve Mehter marşları vb.) oluşan bir dağarcık hazırlanır.

b) Marşlarımızın sözlerine ve ezgilerine dikkat edilerek seslendirilmeleri sağlanır.

12.A.3. Dinlediği müzikleri türlerine göre ayırt eder.

a) Türk halk müziği ve Türk sanat müziği eserlerinden oluşan ses kayıtları dinletilerek bu müziklerin hangi türe ait olabileceği hakkında öğrencilerin fikir yürütmeleri sağlanır.

b) İlerleyen üniteler ile ilgili olarak müzik arşivi güncellenir.

c) Öğrencilerin müzik alanı ile ilgili edindikleri veya ürettikleri her türlü çalışmayı (eser ses kayıtları, nota yazıları vb.) sınıflandırıp çeşitli bilişim teknolojisi gereçlerinin (bilgisayar, çeşitli bellek birimleri vb.) desteğiyle gerek yazılı gerek sayısal (dijital) veri olarak müzik arşivlerini geliştirmeleri sağlanır.

ç) İnternet ortamında müzik dinlerken siber güvenliğe ve etik kurallara dikkat edilmesi gerekliliği hatırlatılır.

12.A.4. Müzik çalışmalarını sergiler.

a) Öğrenciler bilgisayarlı müzik kayıt teknolojilerini (nota yazım programları) kullanarak notaya aldıkları müzik çalışmalarını, çalgı topluluğu veya koro üyelerine partiyon olarak dağıtarak eserlerini yönetir ve seslendirirler.

b) Öğrencilere konser esnasında (eserlerini yönetirken, çalgılarını ve seslerini kullanırken) beden dilini doğru kullanmanın, öz güven ve liderlik özelliklerine sahip olmanın gerekliliği vurgulanır.

c) Öğrencilerin dağarcıklarındaki şarkı, türkü ve marş gibi formlardan oluşan çalışmalarını, sınıf/okul içinde arkadaşlarıyla paylaşmalarına yönelik etkinlikler düzenlemeleri sağlanır.

12.A.5. Türk müziğine ait makamsal eserleri seslendirir.

a) Kürdi, hüseyni ve nihavent makamlarında kuramsal ayrıntıya girilmeden makamlarla ilgili dinleme, söyleme ve makamsal etkiyi hissetme çalışmaları yapılır.

b) Kürdi, hüseyni ve nihavent makamlarında bestelenmiş seçkin eserler dinletilir ve eserlerin seslendirilmesine yönelik çalışmalar yapılması sağlanır.

c) Farklı bölgelere ait eserlere (türkü, şarkı) yer verilir.

- ç) İlgili her makam Türk halk müziği ve Türk sanat müziği eserlerinden örneklendirilir.
- d) Dinî müzik örneklerinden oluşan eserler seslendirir. Ezanların vakitlere göre Türk müziği makamlarında (saba, rast, hicaz, segâh, uşşak) okunduğu vurgulanır.

12.B. MÜZİKSEL ALGI VE BİLGİLENME

12.B.1. Türk müziğinin makamsal yapısını tanır.

- a) Türk müziği ses sistemi ve notasyonuna yönelik aşağıda istenilen tüm çalışmalar hem Türk halk müziğini hem de Türk sanat müziğini kapsamalıdır.
- b) Kürdi, hüseyni ve nihavent makamlarında kullanılan ses değiştirici işaretleri tanımaya yönelik çalışmalar yapılır.
- c) Kürdi, hüseyni ve nihavent makamlarını dizi, durak, güçlü, seyir, donanım vb. özellikler bakımından tanır.

12.B.2. Yatay ve dikey sekizli aralığı tanır.

- a) Aralığın özelliği tanıtılır.
- b) Aralık ile ilgili işitme ve seslendirme çalışmaları yapılır.
- c) Aralıklar ile ilgili etkinlikler sadece öğrencilerin işitme duyularını güçlendirmeye (potansiyeline ulaştırmaya) ve sesleri ayırt etme yetilerini geliştirmeye yönelik olarak tasarlanmalı ve oyunlaştırılarak verilmelidir. Öğrenciler aralıklarla ilgili kuramsal olarak sorumlu tutulmamalıdır.

12.B.3. Aksak usulleri/ölçüleri tanır.

- a) 9/8'lik aksak ölçünün ritmik yapısı açıklanır ve bu ölçünün vuruşları ve usul darpları gösterilir.
- b) Türk müziğinde kullanılan 10/8'lik ve 12/8'lik usuller tanıtılır ve ilgili örnekler dinletilir.

12. C. MÜZİKSEL YARATICILIK

12.C.1. Kendi ritim kalıbını oluşturur.

Öğrenciden ritim cümlesi oluşturması istenir.

12.C.2. Kendi ezgisini oluşturur.

Öğrenciden ezgi cümlesi oluşturması istenir.

12.C.3. Müzikle ilgili araştırma ve çalışmalarında bilişim teknolojilerinden yararlanır.

- a) Öğrencilerin kendi müzik çalışmalarını (beste, düzenleme vb.), bilgisayarlı müzik kayıt teknolojilerini kullanarak kayıt altına almaları sağlanır. Örneğin öğrenciler bireysel olarak veya grup oluşturarak, eser ve çalışmalarını, nota yazım programları ile notaya alma; müzik ve ses düzenleme programları ile de kaydetme ve düzenleme etkinlikleri yaparlar.

b) İnternet ortamında müzik dinlerken siber güvenliğe ve etik kurallara dikkat edilmesi gerekliliği hatırlatılır.

12.D. MÜZİK KÜLTÜRÜ

12.D.1. Türk müziği eserlerini dinleyerek dağarcık oluşturur.

a) Öğrencilerin yurdumuzun farklı yörelerine ait müzikleri araştırmaları ve buldukları örneklerden oluşan bir dinleti düzenlemeleri sağlanır.

b) Farklı kültürlere saygı duymanın gerekliliği vurgulanır.

c) Öğrencilerin müzik alanı ile ilgili edindikleri veya ürettikleri her türlü çalışmayı (eser ses kayıtları, nota yazıları vb.) sınıflandırıp çeşitli bilişim teknolojisi gereçlerinin (bilgisayar, çeşitli bellek birimleri vb.) desteğiyle gerek yazılı gerek sayısal (dijital) veri olarak bir müzik arşivi oluşturmaları sağlanır.

ç) Müzik arşivi için önerilen sanatçılar ve eserleri: Dede Efendi (Rast Kâr-ı Nâtik), İtrî (Neva Kâr, Segâh Tekbir, Salât-ı Ümmiye), Hüseyin Fahreddin Dede (Acemaşiran Mevlevî Âyini), Münir Nurettin Selçuk (Aziz İstanbul), Mehmet Reşat Aysu (Kürdilihicazkâr Saz Semai), Tanburi Cemil Bey (Muhayyer Saz Semai), Muharrem Ertaş (Gine Göç Eyledi Avşar Elleri), Neşet Ertaş (Neredesin Sen), Davut Sulari (Siyah Perçemini Dökmüş Yüzüne), Ali Ekber Çiçek (Haydar), Talip Özkan (Yağar Yağmur Yer Yaş Olur), Hisarlı Ahmet (Elif Dedim Be Dedim), Mehmet Erenler (Söğüdün Erenleri), Özay Gönlüm (Duman da Vardır Şu Dağların Başında).

12.D.2. Çoksesli Türk müziği ve Klasik Batı müziğinden seçkin eserler dinler.

a) Farklı müzik biçimlerinden (konçerto, senfoni, opera, oratoryo, bale, süit, lied vb.) seçkin örnekler dinletilir.

b) A. Vivaldi'nin "Mevsimler Konçertosu", W. A. Mozart'ın "40. Senfoni", G. Bizet'nin "Carmen Operası", U. C. Erkin'in "Köçekçe Süiti", A. A. Saygun'un "Yunus Emre Oratoryosu" vb. eserler örnek verilir.

c) Batı müziğinin tür ve biçimleri hatırlatılır.

12.D.3. Cumhuriyet Dönemi bestecilerinin eserleriyle Türk müziğine katkılarını yorumlar.

Ahmet Adnan Saygun, Ulvi Cemal Erkin, Cemal Reşit Rey, Hasan Ferit Alnar, Necil Kazım Akses, Ekrem Zeki Ün, Osman Zeki Üngör, Halil Bedî Yönetken, Ferit Tüzün, Muammer Sun, Saip Egüz, Nevit Kodallı, İlhan Usmanbaş, İlhan Baran, Kemal İlerici, Bülent Arel gibi besteciler hakkında bilgi verilir.

12.D.4. Ülkemizdeki Batı müziği yorumcularına örnekler verir.

Ülkemizdeki Batı müziği yorumcularından Leyla Gencer, Ayhan Baran, Suna Korad, Vedat Kosal gibi önemli sanatçılar sesli ve görüntülü kayıtlardan (konser, resim, afiş, fotoğraf, video, ses kaydı vb.) yararlanılarak tanıtılır.

12.D.5. 20. yüzyıldan günümüze Türk müziğinin genel özelliklerini açıklar.

a) 20. yüzyıldan günümüze Türk müziğine ilişkin araştırma yapılarak elde edilen bilgilerin sınıfta paylaşılması sağlanır.

b) 20. yüzyıldan günümüze önemli müzik şahsiyetlerinden, Tanburi Cemil Bey, Hüseyin Sadettin Arel, Münir Nurettin Selçuk, Lavtacı Andon, Refik Fersan, Şerif Muhittin Targan, Yorgo Bacanos, Mükerrerem Kemertaş, Bayram Aracı, Zekeriya Bozdağ, Raci Alkır, Ahmet Gazi Ayhan, Neşet Ertaş gibi kişiliklerin Türk müzik tarihindeki yeri ve önemi vurgulanır.

c) 20. yüzyıldan günümüze bestecilerin eserlerinden örnekler tanır.

ç) 20. yüzyıldan günümüze Türk müziği sesli ve görüntülü kayıtlardan (fotoğraf, resim, video, ses kaydı vb.) yararlanılarak tanıtılır.

12.D.6. Türk müziği besteci ve yorumcularını tanır.

a) Türk sanat müziği besteci ve yorumcularından Hafız Burhan, Hafız Sami Efendi, Kâni Karaca, Bekir Sıtkı Sezgin, Cinuçen Tanrıkorur, Müzeyyen Senar, Safiye Ayla, Selahaddin Pınar, Selahattin İçli, Zeki Müren, Ziya Taşkent gibi önemli sanatçılar ve eserleri sesli, görüntülü kayıtlardan (konser, resim, afiş, fotoğraf, video, ses kaydı vb.) yararlanılarak tanıtılır.

b) Türk halk müziği besteci ve yorumcularından Neşet Ertaş, Ali Ekber Çiçek, Özay Gönlüm, Hacı Taşan, Muharrem Ertaş, Ali Ersan gibi önemli sanatçılar ve eserleri sesli, görüntülü kayıtlardan (konser, resim, afiş, fotoğraf, video, ses kaydı vb.) yararlanılarak tanıtılır.

12.D.7. Önde gelen orkestra-koro şefleri ve çalışmaları ile ilgili örnekler sergiler.

Önde gelen Türk ve yabancı orkestra-koro şeflerinden Rıza Rit, Mesut Cemil, Muzaffer Sarısözen, Yücel Paşmakçı, Adnan Ataman, Hikmet Şimşek, Gustavo Dudamel, Claudio Abbado, Herbert Von Karajan, Leonard Bernstein, Zubin Mehta ve diğer belli başlı şeflerin yönettikleri orkestraların görüntü ve ses kayıtlarından yararlanılarak tanıtılır.

12.D.8. Dünyanın değişik bölgelerindeki halk müziği çalgılarını Türk müziği çalgılarıyla ilişkilendirir.

Tulum-gayda, ut-lavta, kanun-santur vb. çalgıların benzerlikleri vurgulanır.

12.D.9. Türk halk müziği formlarını ayırt eder.

Kırık hava, uzun hava ve karma hava formları tanıtılır.

12.D.10. Türk halk müziği türlerini ayırt eder.

Bozlak, barak, maya, hoyrat, gazel, gurbet havası, zeybek, mengi, bengi, karşılama, horon, halay gibi türler tanıtılır.

